

Základní ukazatele hospodaření firmy

ZÁKLADY FINANČNÍHO MANAGEMENTU

2023

Finanční analýza

Cíle finanční analýzy:

- ❑ porovnání firem
- ❑ analýza trendů vývoje ukazatelů v čase
- ❑ analýza vzájemných vztahů ukazatelů (rozklad)
- ❑ finanční zdraví firmy (schopnost hradit krátkodobé i dlouhodobé závazky, schopnost zhodnotit vložené prostředky, silné a slabé stránky firmy)
- ❑ podklady pro rozhodování (věřitelé, investoři)
- ❑ klíčové ukazatele pro řízení (management)

Finanční analýza

- ❑ Vychází z finančních i nefinančních informací
- ❑ Účetní informace – účetní výkazy, uzávěrky, CF, rozvaha
- ❑ Analýza
 - Externí – z veřejně dostupných informací,
 - Interní – veřejně dostupné informace + vnitropodnikové kalkulace

Zisk – jeho tvorba a dělení

Prodej - výstup (zboží, výrobky, služby)

- Nakoupené vstupy (materiál, energie, služby ...)

Přidaná hodnota

- Osobní náklady

EBITDA (Earnings before Interest, Taxes, Depreciation and Amortization)

- Odpisy

EBIT (Earnings before Interest and Taxes)

- úroky

EBT (Earnings before Taxes)

- daň z příjmu

EAT (Earnings after Taxes) – čistý výsledek hospodaření pro vlastníky firmy

Finanční ukazatelé

1. Ukazatelé rentability

2. Ukazatelé likvidity

3. Ukazatelé zadluženosti

4. Ukazatelé aktivity

5. Ukazatelé WACC a EVA

Ukazatelé rentability

ROE (Return on Equity) - rentabilita vlastního kapitálu

- důležitý ukazatel pro akcionáře, společníky a investory
- vlastní kapitál tvoří základní kapitál, emisní ážio, zákonné a další fond
- hodnota ROE by měla být vyšší než výnosnost jiných investičních příležitostí
- výnosnost kapitálu vloženého akcionáři, hodnotí efektivnost vložených prostředků

$$\text{ROE} = \frac{\text{EAT}}{\text{Equity (vlastní kapitál)}}$$

Ukazatelé rentability

- ukazatelé výnosnosti, ukazatelé návratnosti
- měří poměr konečného efektu ke vstupu

ROA (Return on Assets) - rentabilita aktiv

- poměří zisk s celkovými aktivy
- aktiva jsou financována z vlastního nebo cizího kapitálu
- doporučuje se počítat s průměrnou hodnotou aktiv na začátku a na konci roku

$$\text{ROA} = \frac{\text{EBIT}}{\text{CELKOVÁ AKTIVA}}$$

Ukazatelé rentability

ROS (Return on Sales) rentabilita tržeb

- Tržby = výkony a jejich ohodnocení za určité časové období - jak podnik hospodaří
- hodnota ukazatele závisí i na strategii podniku a jeho cílech (společnost nemusí dosahovat zisku za cenu dosažení co největšího podílu na trhu).

$$\text{ROS} = \frac{\text{EBIT}}{\text{Tržby z prodej výrobků} + \text{tržby z prodeje zboží}}$$

Ukazatelé rentability

ROCE (Return on Capital Employed) rentabilita investovaného kapitálu

- ukazatel měří, jaké výše provozního hospodářského výsledku před zdaněním dosáhl podnik z 1Kč kapitálu investovaného akcionáři a věřiteli

$$\text{ROCE} = \frac{\text{EBIT}}{\text{Equity} + \text{Rezervy} + \text{Dlouhodobé závazky} + \text{Dlouhodobé bankovní úvěry}}$$

Rozklady ukazatelů

- Slouží pro zjištění vlivu jednotlivých složek na celkový výsledek.
- Nejznámějším je tzv. pyramidový rozklad ROE – Du Pontova analýza

$$\text{ROE} = \frac{\text{EAT}}{\text{Equity}} = \frac{\text{EAT}}{\text{EBT}} * \frac{\text{EBT}}{\text{Tržby}} * \frac{\text{Tržby}}{\text{Aktiva}} * \frac{\text{Aktiva}}{\text{Equity}}$$

Dílčí části lze opět dále analyzovat, například rentabilita tržeb se rozloží na tzv. nákladovosti:

$$\frac{\text{EBT}}{\text{Tržby}} = \frac{\text{Tržby} - \text{Náklady}}{\text{Tržby}} = 1 - \frac{\text{Náklady}}{\text{Tržby}}$$

$$\frac{\text{EBT}}{\text{Tržby}} = 1 - \frac{N_{\text{materiál}}}{\text{Tržby}} - \frac{N_{\text{mzdy}}}{\text{Tržby}} - \frac{N_{\text{odpisy}}}{\text{Tržby}} - \frac{N_{\text{finanční}}}{\text{Tržby}} - \frac{N_{\text{ostatní}}}{\text{Tržby}}$$

Rozklady ukazatelů

Další varianta DuPontova pyramidového rozkladu:

$$\text{ROE} = \frac{\text{EAT}}{\text{Equity}} = \frac{\text{EAT}}{\text{EBT}} * \frac{\text{EBT}}{\text{EBIT}} * \frac{\text{EBIT}}{\text{Tržby}} * \frac{\text{Tržby}}{\text{Aktiva}} * \frac{\text{Aktiva}}{\text{Equity}}$$

Ukazatelé likvidity

- likvidita je podmínkou dlouhodobé existence podniku
- schopnost podniku uspokojit splatné závazky

Běžná (celková) likvidita - (Current Ratio)

- kolikrát je podnik schopen uspokojit své věřitele, kdyby proměnil oběžná aktiva na hotovost ukazatel je citlivý na ocenění zásob a pohledávek
- průměrná strategie pro běžnou likviditu je 1,6-2,5
- čím vyšší ukazatel, tím menší riziko platební neschopnosti, ale i menší výnosnost podniku

$$\text{Běžná likvidita} = \frac{\text{Oběžná aktiva}}{\text{Krátkodobé závazky}}$$

Ukazatelé likvidity

Pohotová (rychlá) likvidita - (Quick Ratio, Acid Test)

- vyloučíme nejméně likvidní položku – zásoby (jejich prodej je obvykle ztrátový)
- optimální výše ukazatele je 1 – 1,5, prahová je hodnota 1
- vyšší hodnota je příznivější z hlediska věřitelů

$$\text{Pohotová likvidita} = \frac{\text{Oběžná aktiva} - \text{zásoby}}{\text{Krátkodobé závazky}}$$

Ukazatelé likvidity

Hotovostní likvidita (Cash Ratio)

- optimální výše ukazatele 0,5 – 0,7
- Peněžní prostředky = Běžný účet + Šeky + Pokladna + Krátkodobé cenné papíry

$$\text{Hotovostní likvidita} = \frac{\text{Peněžní prostředky}}{\text{Krátkodobé závazky}}$$

Ukazatelé zadluženosti

- Financování cizími zdroji je levnější než jen vlastními zdroji (finanční páka)
- Věřitelé dávají přednost nižší zadluženosti, vlastníci podniku naopak.

Ukazatel věřitelského rizika - (Debt Ratio)

- Vychází z rozvahy, měří rozsah dluhů, které financují aktiva
- Celkové cizí zdroje = krátkodobé + dlouhodobé závazky

$$\text{Zadluženost} = \frac{\text{Celkové cizí zdroje}}{\text{Aktiva celkem}}$$

Ukazatelé zadluženosti

Ukazatel úrokového krytí - (Times-interest-earned ratio - TIE)

- Vychází z výsledovky, ukazuje krytí nákladů na cizí kapitál
- Jako minimální hodnota ukazatele se uvádí 6, prahová hodnota je 1
- Pokud je hodnota tohoto ukazatele menší jak 1, bude každý pokles zisku znamenat ztrátu

$$\text{Úrokové krytí} = \frac{\text{EBIT}}{\text{placené úroky}}$$

Ukazatelé aktivity

- Jsou využívány pro řízení aktiv, měří jak podnik hospodaří se svými aktivy
- Ukazatelé se počítají pro jednotlivé skupiny aktiv: celková aktiva, fixní aktiva, zásoby a pohledávky

Obrat aktiv (Assets Turnover)

- Jak efektivně podnik hospodaří s aktivy
- Nízká hodnota ukazatele ve srovnání s průměrem odvětví ukazuje na nízkou podnikatelskou aktivitu

$$\text{Obrat aktiv} = \frac{\text{Tržby}}{\text{Aktiva}}$$

Ukazatel WACC

WACC – vážená cena kapitálu (Weighted Average Cost of Capital)

Optimální kapitálovou strukturu lze stanovit jako minimum celkových nákladů na podnikový kapitál

$$WACC = \frac{D}{D + E} * r_D * (1 - t) + \frac{E}{D + E} * r_E$$

D tržní hodnota cizího kapitálu v Kč

E tržní hodnota vlastního kapitálu v Kč

r_D náklady na cizí kapitál po zdanění zisku v %

r_E náklady na vlastní kapitál po zdanění zisku v %

t daňová sazba

Ukazatel EVA

Ukazatel EVA – ekonomická přidaná hodnota

- Účetní zisk je rozdílem výnosů a nákladů
- Ekonomický zisk je rozdílem celkového výnosu kapitálu a nákladů na kapitál
- Očekávaný výnos musí pokrýt jak náklady na cizí kapitál (úroky) tak náklady na vlastní kapitál

$$EVA = EBIT * (1 - t) - WACC * C$$

C celkový investovaný kapitál

D cizí kapitál E vlastní kapitál

EBIT*(1-t) NOPAT (Net Operating Profit After Taxes) - čistý zisk pro věřitele a vlastníky

WACC vážená cena kapitálu t daňová sazba

Produktivita

Produktivita = produkce / vstupy

Produktivita práce =

= produkce / počet pracovníků

= produkce / počet hodin práce

Měření produkce

- naturální ukazatelé (ks, t, MWh)
- tržby (Kč)
- přidaná hodnota (Kč)